

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kar je dobro za kmete v Švici, mora biti dobro tudi za naše!

Gospodarska kriza, ki je zavládala v Evropi in drugod po svetu, je zgrabila zlasti kmetijski stan. Kmetijstvo po svetu propada in državniki si na vseh sestankih — tudi te dni na zborovanju sveta Društva narodov v Ženevi — belijo glave, kako rešiti kmetijski stan. Ne bi bilo primerno in tudi pametno ne, ako bi kmetje samo pričakovali pomoči od zgoraj, to je od vlade. Vlada bo v vseh državah in tudi v naši storila, kar more. Vsega pa ne more z najboljšo voljo ne. Tudi kmet si mora sam pomagati. Saj tudi Bog pomaga tistemu, ki si sam pomaga.

Kmetska samopomoč — to je kmetijska organizacija. Propadanje kmetijstva je družabna bolezen, gospodarska bolezen sedanje človeške družbe, in proti tej bolezní pomaga samo društveno sredstvo, to je, združenje kmetskega stanu. Tako združenje hoče uresničiti Kmetska zveza, ki je organizacija kmetskega stanu. Kdo bi mogel kmetu zabraniti lastno organizacijo?! — Saj je danes že vse organizirano: trgovec, obrtnik, delavec, invalid, nameščeneč, učitelj, državni in zasebni uradnik itd. Vsi ti zastopniki raznih stanov bi se smeli organizirati v obrambo svojih stanovskih koristi, samo kmet se ne bi smel?

Že samo postavljenje tega vprašanja bi se moglo in moralo smatrati kot nezapoljenje proti kmetskemu stanu. Kar je drugim stanovom dovoljeno, ne sme biti zabranjeno kmetskemu stanu, ki je podlaga državi. Sedanja vlada naše države hoče kmetijski stan ojačiti in okrepiti, dobro vedoč, da s tem okreplja samo državo. Zato podpira in pospešuje vse stanovske kmetske organizacije. Tudi naša Kmetska zveza je vedno našla uvidevnost, naklonjenost ter razumevanje za kmetske zadeve pri vladnih in državnih organih v Beogradu in Ljubljani.

Kar vsi prijatelji kmetskega stanu odobravajo, to so krogi intelektualcev (razumnikov), ki se zbirajo okoli »Kmetskega lista« v Ljubljani, začeli neodobravati. S kmetskega stališča se moramo temu čuditi, kdor pa pozna preteklost »Kmetskega lista«, ta se ne čudi. Članki in dopisi v »Kmetskem listu« (v zadnji številki z dne 14. januarja t. l. iz Sv. Jurija ob Ščavnici in

Sedlarjevega) dokazujejo, kako krivo tolmačijo ti gospodje namen delovanja sedanje vlade. Cilj, ki ga ima sedanja vlada pred očmi, je ureditev naše jugoslovanske države, pomirjenje duhov in gospodarski napredek državljanov. Dopisnik »Kmetskega lista« iz Sv. Jurija ob Ščavnici pa ima pred seboj druge cilje, ki dišijo po liberalizmu in po naprednjakarstvu. To je stališče, da se poslužimo njegovih besed, to je stališče »tistih neznosnih starih politikarjev, ki še danes ne uvidijo, kako strašno so škodljivi državi in narodu.«

Potrebo »Kmetske zveze« pa v isti številki dokazuje »Kmetski list« san in sicer za Švico. Stavljajoč nam švicarske kmete za vzor, poroča o kmetskem pokretu v Švici, ki je že v preteklem stoletju, to je 7. junija 1897, dovedel do ustanovitve Kmetske zveze. (delovanju te zveze je »Kmetski list poln hvale. Zakaj ne privoščiti »Kmetske zveze« našim kmetom? Kar je švicarskim kmetom v največjo korist, nmore biti našim v škodo! »Kmetski zveza« je za sedanje čase nujno potrebna organizacija kmetskega stanu.

V NAŠI DRŽAVI.

Preureditev kmetijskega šolstva. V ministrstvu za kmetijstvo delajo dva zelo važna zakonska načrta in sicer o srednji kmetijski ter o narodnih kmetijskih šolah. Oba zakonska načrta gre sta za tem, da omogočita in olajšata vzgajanje čim večjega števila kmetske moške in ženske mladine ter da prilagodita tovrstne naše šole sodobnim potrebam življenja in dela. Kmetijska mladina, ki bo vzgojena v takih šolah, naj bi bila nositelj vesplošnega kmetijskega napredka v bodočnosti. Po na-

V Londonu umrlí član indijske konference Mohamed Ali, ustanovitelj staroindijske mohamedanske zveze. Prvotno se je priključil Ghandijevemu bojkotnemu gibanju, a ga je kmalu zapustil in obsodil.

črtu so predvidene kmetijske šole ko državne ustanove, za katere je potrebno najmanj 30 ha zemljišča, ki ga bodo dale banovine, dočim bo država kri-la stroške zgraditve potrebnih šolskih objektov. Poleg srednje kmetijske šole je predvideno ustanavljanje stanic ter preosnova nižjih kmetijskih šol pod gotovimi pogoji v srednje kmetijske šole. V srednjih kmetijskih šolah je učna doba raztegnjena na štiri leta. Na novo bodo uvedeni neki predmeti kakor narodno gospodarstvo, kmetijsko združništvo. Zanimiva je tudi novost zakonskega načrta, da se ustanovijo srednje kmetijske šole za žensko kmetijsko mladež, ki mora največjo pozornost posvečati gospodinjstvu.

Narodne kmetijske šole pa bodo otvarjale banovine v posameznih mestih po predhodnem odobrenju ministra za kmetijstvo. Te šole morajo imeti najmanj 5 ha zemljišča, ki bode služilo učencem za vežbanje v kmetijskih delih. V narodnih kmetijskih šolah se bodo vršili redni dveletni zimski tečaji za kmečko mladino, nadalje od časa do časa izredni tečaji za mladeniče, deklice in odrasle. Pouk bo teoretičen in praktičen. Za učence je predpisana sta rost od 14 do 20 let. Za dobo petih let od sprejetja tega zakona bodo sprejemali v narodne kmetijske šole take gojence, ki so dovršili osnovno šolo, pozneje pa bodo morali gojenci imeti tudi dva razreda višje narodne šole. Šolanje bo internatsko. Vprašanje vzdrževanja slušateljev bo rešilo banska uprava. Dosedanje kmetijske šole se imajo prilagoditi zakonu tekom prvega leta. Sedaj imamo troje moških srednjih kmetijskih šol. Novi zakon o kmetijskem pouku pa bo omogočil ustanovitev vseh 15 takih šol in ravno toliko ženskih srednjih šol, dočim bode imel vsak srez najmanj eno narodno kmetijsko šolo. S tem bi se samostojno in brez ozira na zakon o narodni osnov-

nih šolah pospešila in omogočila vzgoja večjega števila črne mladine.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Prod zasedenjem Društva narodov v Ženevi se vršijo tamkaj posvetovanja glede evropskih združenih držav po zamislu francoskega zunanjega ministra Brianda. Teh posvetovanj se udeležuje 17 evropskih zunanjih ministrov.

Angleška statistika glede oboroževanja Italije na morju. Italijansko oboroževanje na morju povzroča Angliji vedno večje skrbi. Po angleški statistiki je povečala Italija tonažo bojnih ladij križark na 40.000 ton, med tem ko jo je Angleška znižala za 125.000 ton. V Italiji je bilo spuščeni v morje od prevrata do danes 7 križark, na Francoskem 1 in na Angleškem nobena. Število leta 1930 v Italiji dograjenih bojnih ladij znaša 16. Med temi sta 2 križarki po 10.000 ton, 4 po 5.200 ton, nadalje 2 rušilca in 6 podmornic. Baš sedaj gradijo Italijani še 2 križarki po 10.000 ton, 6 manjših križark, 8 rušilcev in 12 podmornic, ki bodo po večini dograjene že leta 1931. Baš omenjena italijanska oboroževalna politika na morju je v nasprotju z angleško in jo je smatrati kot napadalno.

Iz londonskih indijskih posvetovanj. Na indijskih posvetovanjih v Londonu so že razpravljali o osnutku poročila, v katerem so začitane glavne smernice bodoče indijske ustave. Po novi ustavi bodo Indijci sami odgovorni za delo zvezne vlade. Izvršilna oblast ostane še nadalje pri angleški kroni, oziroma pri glavnem upravitelju (guvernerju), ki je Anglež. Indijske zvezne države bodo sodelovale pri odločitvah zakonodajne skupščine. Obramba Indije bo postala indijska zadeva in bo indijska armada prepojena z indijskimi oficirji in moštvo.

Iz nemirne Indije. Med tem, ko se trudijo na indijskih posvetovanjih v Londonu, kako bi Indijce zadovoljili, nadaljujejo indijski nacionalisti neizpršen boj za popolno neodvisnost od Anglije. Angleška oblast je usmrtila pred templjem v Pooni 4 Indijce, ki so bili lani napadli policijsko postajo in pobili več stražnikov. Nacionalisti so napovedali za to priliko žalne dneve, pri čemur je došlo povsod do težkih nemirov, spopadov in so ječe polne aretirancev. Nahujskana mladež streže predvsem po življenju indijskemu podkralju Irwinu, na katerega je bilo po-

skušanih že več brezuspešnih atentatov. V Birmi vprizarjajo četaši izpade iz džungle in jih preganjajo angleške čete z letali ter bombami. Grd zločin se je zgodil v vili blizu Lahoreja, kjer je odpuščen indijski vojak hotel umoriti angleškega kapitana. Iskanega ni našel doma, pač pa njegovo ženo in 2 otroka. Ženo je razmesaril in bi bil pobil tudi otroka, da ni drugega zločina preprečil na pomoč prihiteli sluga.

Zdravniki v Lurdu. Zanimanje zdravniške vede za čudežna ozdravljenja v Lurdu vedno bolj narašča. Po statistiki dr. Walleta je obiskalo Lurdu l. 1927 722 zdravnikov iz vseh delov sveta, da bi se prepričali na lastne oči o čudežih. Leta 1928 je znašalo število zdravniških obiskovalcev že 788, leta 1929 920 in v minulem letu 988. Leta 1930 je bilo predloženih v Lurdu zdravniški preiskavi 92 slučajev. 79 slučajev popolnega ozdravljenja so razložili zdravniki s čudnimi, vendar naravnimi vzroki. V 13 slučajih pa se zdravniki niso mogli sklicevati na zdravniško vedo, morali so priznati čudežno moč — lurskega studenca.

Trpljenje duhovnikov v Rusiji. Angleški list »Morning Post« objavlja iz arhivov moskovske policije pismo, ki ga je poslal izgnani katoliški duhovnik Goklibovič z otoka Solovjecki izvršilnemu odboru v Moskvo. Glasi se: »Katoliški duhovniki, ki so pregnani na ta otok samo zato, ker so zaradi vere proglašeni kot sovražniki komunizma, so oslabei na zdravju. Od občevanja z vnanjim svetom so izključeni; denar za zavoje, ki jih sorodniki pošiljajo, dobe zelo pozno, ali pa sploh ne. Prisiljeni so, da kopljejo temelje za nove stavbe, da prenašajo težko kamenje. Pri tem neznosnem delu, ki presega njih moči, morajo v hudem mrazu večsih celo do kolen vodo gaziti. Po zimi, ko to delo preneha, so duhovniki prisiljeni, da stojijo na straži neprestano po 16 ur. Stanovanje je ozko in nezdravo. Pazniki duhovnikov so bivši kaznjenci. Kako da ravnajo s svojimi varovanci, ni da bi pisal. Resnico navedenih točk je potrdilo s podpisom 22 prič. Veliko usneha pritožba najbrž ni imela, pristavlja gori omenjeni list.

Misijonar v letalu. Misijonarji apostolske prefekture Broken Hill so zamogli radi velike oddaljenosti le malokedaj obiskati katoliško občino Mongu ob zgornjem toku srednjeafriškega veletoka Sambesi. Občina šteje 27 katoličanov. Misijonar je moral potovati štiri tedne, da je prišel k tem vernikom. Preteklo leto so se obrnili katoličani v Mongu na apostolsko prefekturo s prošnjo, da jim pošlje misijonarja, ki jim bo služeval ter podelil sv. zakramente. Prefektura jim ni mogla izpolniti prošnje ker ni imela na razpolago nobenega duhovnika. Verskih tolažil željni Mongučani so

sklenili, da bodo zbrali svoje prihranke in plačali letalo, katerega bi se naj poslužil misijonar. Tako se je tudi zgodilo. Jezuitski pater Siemenski se je pripeljal po železnici v Levinstone, kjer ga je že čakal aeroplan. Po preteku par ur se je izkrcal v Mongu.

Trije strelj...

Lansko leto sta se poročila ključavničar državnih železnic v Mariboru Friderik Košir in 23letna Ana Kovačeva. Zakon je bil le kratko srečen, ker so se pojavili kmalu prepiri ter nasprotja v toliki meri, da je došlo te dni do ločitvenega postopanja. Mož je bil ljubosumen in je pozival ženo večkrat k redu ter na odgovor. Oba nesrečna zakonca sta stanovala pri ženini materi Mariji Kovačevi na Šobru nad Kamnico. Dne 13. januarja Friderik ni šel na delo, ampak je počakal svojo ženo, ki je šla krog poldne v mariborsko tovarno v Kamniškem grabnu pri hiši upokojene učiteljice Poldinek. Ko sta se oba sestala, se je razvil kmalu prepir, med katerim je potegnil mož samokres in oddal na ženo tri strele. Raztelesenje smrtno zadete je dognalo, da sta Ano dva strela le oplazila, tretji je bil oddan zadej v hrbet, šel je skozi pljuča ter srce in bil takoj smrtan. Po izvršenem uboju je mož zbežal v bližnji gozd. Krog smrtno zadete so se kmalu zbrali ljudje, da bi jej nudili prvo pomoč, a je bilo seve vse zaman. Nenadoma se je pojavil pri izdahnuli tudi mož, je poljubljaj ustreljeno ženo in se vedel, kakor bi bil ob pamet in nato zopet odbežal v gozd. Popoldne po zločinu so ga videli celo v Mariboru in so ga zvečer aretirali na Zrkovski cesti. Košir priznava krvavo dejanje, katerega je zagrešil v razdraženi ljubosumnosti.

Duhovniške spremembe. Župnijo D. Lendava je dobil dosedanji tamošnji provizor Ivan Jerič; Jožef Šketa, kaplan v Mežici, je prestavljen za kaplana v Veliki Nedelji; Franc Rakun, kaplan na Hajdini, je nastavljen za provizorja v Framu; Vinko Pivec pride za kaplana v Cirkovec. Framski župnik Viktor Kragl gre v pokoj. Kaplanija na Hajdini ostane nezasedena. G. profesor Alojzij Pavlič pride iz Celja za veroučitelja na mariborsko realno gimnazijo.

Imenovanje za poslanika. Direktor »Jutra« gospod dr. Albert Kramer je imenovan za poslanika in pooblaščenega ministra v Pragi.

Otvoritev gozdarske šole v Mariboru. V bivšem oblastnem dvorcu v Mariboru je bila dne 16. t. m. otvorjena dvoletna gozdarska šola, za katero je priglasih 22 gojencev iz dravske banovine.

Pet let robije radi uboja. Senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil dne 15. januarja Franca Klobaso iz

„Slov. Gospodar“ stane:

a) v Jugoslaviji:

Celoletno 32 Din.
Polletno 16 Din.
Četrletno 9 Din.

b) v inozemstvu:

Celoletno 64 Din.
Polletno 32 Din.
Četrletno 18 Din.